Ч. 235 (11.203). Львів, пятниця 21. жовтня 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

II. Сесія ВУЦВК-ту.

Львів, 20. жовтня 1927.

Від 8. до 12. жовтня ц. р. відбувалася в Харкові друга цього року сесія Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету Рад тзв. девятого скликання. І на тій сесії, як на всіх попередніх, виголошували керманичі радянської влади на Україні промови та політичні декляляції. Та всеж у самому порядку робіт цієї сесії були і деякі інновації. Перш за все не стрічаємо на ній звіту з діяльности харківського уряду, який виголошував досі з правила голова Раднаркому Чубар заразже по відкритті сесії Петровським. На тій сесії заразже по вступній промові Петровського прийшов до слова уповноважений народнього комісаріяту закордонних справ СРСР при уряді України Берзін. По нім складав звіт з діяльности уряду молдавської автономної республіки Старий, а щойно під кінець сесії говорив про контрольні цифри народнього господарства Чубар.

Здавалось би на перший погляд, що таке відступлення від традиційного порядку робіт сесії не має ніякого значіння, що це справа чисто формальної натури. Одначе на ділі так воно не є. Висунення справ закордонної політики СРСР на перший плян означує перш за все ту велику вагу, яку їй тепер надають більшовики. Бож під враженням реферату Берзіна про міжнародне положення СРСР відбувалася потім уся праця сесії, а що найважніше, зміст того реферату ваготів немов меч Дамокля над усією її дискусією в усіх справах. Наладнання правильних міжнародніх відносин це нині найважніша справа для більшовиків, це справа їх життя або смерти. Якби хто бажав коротко схарактеризувати настрій усіх виголошених на сесії промов і якби бажав у кількох словах видістати з них найбільше задушевні побажання більшовиків, то не найшов би нічого кращого, не підбрав би ніякого влучнішого вислову, як ось яких два слова: „мира і кредитів!"

Мира і кредитів! — Ці два магічні вислови віддають увесь найглибший зміст усіх політичних енунціяцій, дискусій та інтерпеляцій, що мали місце на цій сесії.

„Мабуть цього року війни не буде, — казав у дискусії над рефератом Берзіна Затонський — але за весну не можна брати на себе відповідальности, бо *наше становище де далі скрутнішає*... Заслухавши доповідь нашої дипльоматії ми повинні дати їй навав і на далі робити все можливе, ідучи навіть на деякі поступки для того, щоби уникнути війни".

Не допустити до війни та роздобути за всяку ціну кредити! Забезпечити свої кордони пактами про неагресію, годитися на сплату навіть царських довгів і платити їх, тільки не допустити до війни, а ціною сплати довгів добувати кредити! „Чи не краще воювати, ніж платити борги?" — питав один з учасників сесії Берзіна, який дав на цей письменний запит ось-яку характеристичну відповідь:

„Я гадаю, що зупинятися нам на цьому питанні не слід, особливо після всіх промов робітників і селян, що ми їх сьогодні вислухали. *Цілком ясно, що краще сплатити щонебудь, коли тільки чим можна позбутися війни, або хоч би її відсунути*".

Більше хиба не доцільно булоб наводити цитатів з промов найвідповідальніших керманичів радянської влади на Україні на те, що всякі почини і всякі акції чи то політичного чи господарського характеру відбуваються там виключно під кутом збереження мира та роздобуття кредитів на Заході за всяку ціну.

Наведені цитати наглядно доказують, що і з господарством і з промислом і з упромисловлюванням країни, про що так багато читаємо в усіх радянських монопольних щоденниках, справи стоять кепсько. Тому ніщо дивного, що найвідповідальніші більшовицькі політики і дипльомати в Харкові так дуже сердечно кокетували навіть Польщу на цій сесії, про що ми вчора писали.

Пакту про неагресію їм треба, словом мира, бо кредитів від Польщі вони хиба не надіяться не можуть. Коли ж „антипольський" Харків так щиро залицяється до Польщі, то щож казати про Москву? А як уявити собі з другого боку залицяння більшовицьких дипльоматів до Франції, чи якої іншої держави, що може дати якінебудь бодай мінімальні кредити для СРСР? Все дадуть і царські борги визнають і інтереси „трудящих" поминуть, аби тільки не допустити до війни або бодай її „відложити" та підреперувати себе, своє господарство і свій промисл кредитами затягненими у зненавиджених ворогів пролетаріяту — европейських капіталістів.

В політичному калейдоскопі.

Програна „санаторів" у комунальних виборах і заведені надії на розбиття „Пяста" в освітленні „санаційної" преси.

(Від нашого кореспондента).

Варшава, 15. жовтня 1927.

Вибори до самоуправних тіл у Польщі ще не скінчені. В останньому тижні переведено їх у цілому ряді міст — у Лодзі, Каліші, Ґродні, Кельцах, Ломжі, Ченстохові, Заверцю, Влоцлавку. Звичайно, що з уваги на соймові вибори, які ось-ось перед дверима, вислід цих комунальних виборів має першорядне значіння для розпізнання політичного обличчя краю, нуртуючих у ньому політичних настроїв, ну і — очевидно — для оцінки півторарічного правління „санації".

Вислід усіх тих виборів надзвичайно характеристичний: програли і „санаційні" урядові лісти, що йшли головно під гаслами господарськими і протиендецькими, та ендеки, які голосили війну з урядом і — як завжди — з жидами. Кажучи ще вірніше: „санація" програла цілком а ендеція сильно ослабла в порівнанні з дотеперішнім станом посідання. Зате всюди сильно зазначився сильний зріст впливів соціялістичних і комуністичних. Очевидно, що вислід виборів є живо коментований польською пресою усіх напрямків. Характеризуючи ці пресові голоси зрозумілими „шлягвортами", — санаційно-урядова преса має сильний „каценямер", ендецька „шаденфрайду", а соціялістична робить „добру міну до кепської гри". Форма панеґіриків санаційної преси дуже ріжнородна. І так нпр. виленське „Слово" монархіста-пілсудчика п. Мацкевича (за яким стоїть не хто інший, а міністр судівництва п. Мейштович), з огірченням ґлуауе (само зі себе):

Вибори в Ґродні. Знову катастрофа. Опозиційні польські партії здобули 13 мандатів, опозиційні жидівські 17, явні вороги держави, комуністи, 5, а партії урядові нулю. Витаємо! „Витаємо" уряд і „витаємо" польську державу з таким „успіхом". *(Ч. 232 з 11. ц. м.)*

Менше красноріччиво, не з таким патосом самобичування, зате **по суті** ще траґічніше для уряду оцінює витворені відносини півурядова варшавська **„Епока"**. У передовиці з 12. ц. м. п. н. „Ґін на ліво" займається вона виключно явищем полівіння настроїв міських мас. За найяскравіший приклад бере Лодзь, де на 242.000 голосуючих, 138.000 голосів упало на лісти соціялістичні (польські, німецькі і жидівські) та уважнену комуністичну. „Епока" правильно зауважує, що навіть тзв. „дробнерівці" (сецесіоністи з ППС., „незалежні соціялісти"), які кілька літ тому не мали ніякої реальної сили, тепер мають 3 радних у Каліші, 2 у Кельцах і 1 в Лодзі. Словом:

друге величиною і найбільше польське фабричне місто довго противилося червоній хвилі; нині воно раптовно нею залите.

Здавалось би, що „Епока" повинна у висновку ствердити нефортунну політику уряду, що не вміє опанувати щораз гіршої нужди населення і крім того настроює до себе опозиційно своїми антидемократичними вихилясами. Але „Епоці", органові віцепремієра п. Бартля, писати таке не лицює. Вонаі мовчить про уряд, але зате голосно **тішиться з побіди опозиційної** до уряду ППС:

Ціле щастя, що в цих перегонах ППС дотримує кроку комуністам і їх сателітам, ба навіть залишає їх позаду. Це дає ґарантію, що в цьому бігу не будуть затрачені ціли й інтереси держави... і т. д.

А „сам" „Ґлос Правди", більше пілсудчиківський ніж цілий уряд марш. Пілсудського, йде ще дальше у славленні користей із партії, яка виключає із своїх рядів найстарших своїх членів за участь в уряді Пілсудського (ч. 277 з 9. ц. м.):

Коли би нині не було ППС., то цю партію треба би видумати. Одинаково ППС як і сільські радикальні партії можуть з довірям глядіти в будуччину. Час працює для них.

А якеж відношення часу до уряду?!...

Програв уряд кампанію на терені міських комунальних виборів, програє її на терені політичних партій. [illegible] безоглядну війну всіми можливими засобами проти ендеції, у[illegible] з рештою опозиційних партій сіянням зерен роздорів і „розколів". На такий „розкол" чи „зрив із середини" санаційні кола дуже рахували в останньому часі у відношенні до партій: Вітосівського „Пяста" і Дубановичівського „ХН" („Хшесціяньско-Народових"). „Пяст" радив у Варшаві 12. і 13. ц. м. і вся санаційна преса з „Курєром Поранним" і „Епокою" на чолі так і ждала від цих нарад або сецесій з „Пяста" тзв. ряшівської ґрупи сен. Бойка, або бодай великих авантюр на ґрунті ріжниці поглядів на дальше відношення партій до уряду марш. Пілсудського. Санаційна преса дбайливо розкол приготовляла. В другий день зїзду „Пяста" (13. ц. м.) „Епока" принесла аж дві тенденційно спрепаровані статтейки: „Проти подвійної бухгальтерії п. Вітоса" і „Мялесь хлопе злоти руг, остал ці сен єно Корфанти". В цій останній замітці „Епока" покликалася на ревеляційну інформацію Яна Сталінського в „Пшияцелю люду", що, мовляв, Вітос підписав уже виборчу умову з Корфантим, і від себе заапелювала до пп. Бойка, Шміґеля і тов., щоби скористали „з гарної нагоди" і „прилюдно забрали голос". Невідомо, як вони там той голос забирали (в кожному разі не прилюдно, а серед своїх однопартійників, які не наслідують деяких українських політиків і тайн партійних нарад не розголошують), але фактом є, що в комунікаті „Пяста" стверджено

повну одноголосність в поглядах членів клюбу на загальну ситуацію в державі а також на завдання і тактику клюбу, висловлюючи одночасно повне довіря голові клюбу, п. Вінцентові Вітосові.

Здається, що цей комунікат таки не є блахманом для наївних, лише справді каже правду. Бо інакше трудно би зрозуміти різку зміну тону санаційної преси, яка ще днем раніше бачила в „Пясті" збаламучених Вітосом „почцівих хлопкув", а в день потім розписалася про них, як паразитів-політиканів! Ось „Пшеґльонд Вечорни" (вечірне видання санаційного „Курієра Поранного") з 14. ц. м. придумав до нотатки про кінець нарад „Пяста" пророчистий поетичний, але мало підхлібливий наголовок: „Коби польське село мирне..." Чи воно дійсно таке мирне, це ще покажеться, — досіль бодай не дуже воно таке було, коли войовничого Вітоса за вожаку собі вибрало...

І. Кедрин.

Польсько-литовський конфлікт.

Вильно, половина жовтня 1927.

III.

Впоравшися з рядом внутрішньо-політичних питань, Вальдемарас приступив до праці над угрунтуванням зовнішньо-політичної позиції Литви. І саме в останніх місяцях його діяльність на цій ділянці була особливо жива. Він брав участь у вересневій сесії Ліґи Націй в Женеві, де здорово залляв сала за шкіру польським дипльоматам, головно своїм відомим інтерю з представниками преси, в якім не тільки заквестіонував теперішній литовсько-польський кордон (т. зв. демаркаційну лінію), але також всі інші державні кордони Польщі, котрі назвав провізоричними. Цей виступ литовського премієра, річ ясна, незвичайно захвилював польську публичну опінію і офіціяльні чинники у Варшаві що й досі не можуть йому цього простити. Опісля був Вальдемарас в Римі, де заключив політично-арбітражний договір з урядом Мусоліні, а понадто конкордат з Ватиканом, якого тексту одначе досі ще ніхто не знає. Вертаючи назад до Ковна, Вальдемарас спинився в Берліні, де відбув конференцію зі Штреземаном. **І ми напевно не помилимося, коли скажемо, що якраз ця остання конференція Вальдемараса зі Штреземаном в Берліні була безпосередньою причиною, котра спонукала варшавський уряд до всіх його останніх виступів проти литовців у Польщі.** Щоправда детайлі тієї конференції якнайт

повною тайною. І то тим більше, що Вальдемарас є своїм власним міністром закордонних справ і володіючи щось сімома европейськими мовами — при важних переговорах не користується перекладачами. Видиме здевервування інспірованої польської преси підчас розмов Вальдемараса зі Штреземаном недавно в Берліні було доказом, що у відношенні Німеччини до Литви наближується рішучий перелом. І взагалі: Як представляється теперішня закордонна політика Литви? Про відношення Литви до Польщі — знаємо, і ясно, що виленське питання є такою перешкодою у помиренні обох сусідуючих держав і народів, якої ніколи і ніхто не завалить. Навпаки. Виленська справа, себто бажання Литви здобути і приєднати до своєї батьківщини втрачену столицю Гедиміна, є для Литви **центральним питанням** не тільки її закордонної, але й взагалі державної і національної політики. Значить — остається ще Радянський Союз і Німеччина. Щодо першого, то слід зазначити, що Литва і Радянський Союз **не межують безпосередньо зі собою**. Між ними обома торчить вузька польська полоса, а далі на північний схід — Лотва. Литва має безпосередню межу тільки з Польщею і Лотвою, а не з Радянським Союзом. Через те і обмежується для Литви дуже сильно практична вартість всяких політичних договорів з большевиками. А до того годі забувати і про факт, що уряд Вальдемараса є урядом військової диктатури, який залізною рукою розправився з усіма своїми більш або менш більшовизуючими політичними противниками, не виймаючи соц.-демократів інтернаціоналістів. Отже ясно, що Москва, таї ще Москва, котра саме переговорює з Польщею за взаїмний договір про неагресію, не є ані принадним ані корисним партнером для Литви. Бо ось ще недавно, коли Вальдемарас своєчасно роскрив і зліквідував плянований проти нього переворот у Таврогах — чужинна преса багато міркувала над питанням: хто „патронізував" отсим замислам деяких литовських одиниць? Москва чи... Варшава? Всеж таки, Литва і більшовики заінтересовані в піддержуванні правильних обопільних дипльоматичних взаємин і на'днях була в пресі вістка, що до Ковна приїхав новий радянський посол. Таким чином як одинокий союзник, котрий своєю величиною, могутністю і впливами може мати для Литви серіозне значіння остається Німеччина. Литва межує безпосередньо з Німеччиною, Німеччина є найблизшим і найдогіднішим ринком збуту для литовського експорту і обі держави обєднює увесь комплекс нерозвязаних питань з Польщею. Навпаки — для Німеччини, котра після війни полонена цілком по рукам і по ногам щойно зачинає робити перші спроби піднятися зі землі і в огляду на удержання природного „помосту" на Схід — Литва також є пінним партнером. Можна сказати, що саме отсе корисне географічне положення Литви як першої і найблизшої від Балтику „входової брами" на Схід робить її такою важливою в усіх політичних міжнародніх комбінаціях. Величезний ланцюг більше або менше ворожо настроєних противників, який оперезує Польщу від заходу, північного сходу і сходу є тут, на литовському кордоні, хто зна чи не найбільш небезпечний.

Одначе всі ті неприємні для Польщі перспективи стояли досі на далекому пляні, доки між самою Німеччиною і Литвою оставала і остається неполагодженою справа Клайпеди. Ця прибалтійська пристань припала Литві в т. зв. паризькій конвенції з 8. травня 1924; перше Клайпеда належала до Німеччини. Населення пристані майже чисто німецьке, хоча округа литовська. Клайпеда правиться автономним статутом, який находиться під надзором Ліги Націй. Литовці, очевидно, стараються помалу злитовщити місто, проти чого борються місцеві німці. На цій почві приходить між обома сторонами до постійних зударів, які не можуть не остатися без впливу і на загальне відношення між Німеччиною і Литвою, так як Німеччина, зрозуміло, мусить перед Лігою Націй і з національних мотивів заступатися за клайпедськими німцями. Польща, буцім, „посередничила" між обома сторонами в клайпедській справі, хоча, на ділі, обіцювала Литві повну допомогу за ціну наладнання політично-дипльоматичних взаємин з нею. Формально має Польща до того право, бо в згаданій конвенції урегульовано також справу сплаву дерева по Німані. Тимчасом Литва, котра находиться у відношенні до Польщі в стані „ні війна, ні мир" — замкнула цей сплав і не дозволяє спускати дерева з Польщі в долину аж до устя ріки. Кажуть, що наслідком тієї литовської заборони збанкротувала велика англійська деревна спілка, яка кілька літ тому закупила була для експльоатаційних цілей державні лісові ревіри на теренах Біловежі. Транспорт залізницею до Данцігу учинив експльоатацію цих лісів цілком нерентовною.

Отже показується, що Штреземан і Вальдемарас — не зважаючи на все — таки мабуть бодай в основі зговорилися в клайпедській справі. Щоправда, преса доносить, що дальші переговори ще мають вестися між Литвою і Німеччиною в листопаді і грудні. Одначе, без сумніву, перший крок для замирення обох сторін зроблений. Адже суперечности між ними не є аж такі великі, аби їх зовсім не можна було перебороти. Сильніший, всеж таки, є спільний інтерес, який їх лучить. І тому, як тільки прийшли з Берліна перші вістки про німецько-литовське наближення — зараз закипіло і заворушилося все в Польщі. (Докінчення буде).

Д-р Павло Лисяк.

Ратункова акція.

Розбудова допомогової акції.

В Українському Центр. Комітеті допомоги жертвам повені у Львові (вул. Зіморовича 20) зголошено заснування дальших допомогових комітетів на провінції, а саме в **Болехові** (голова д-р Волод. Сухий), в **Долині** (голова д-р Олекса Дерещ, секр. Осип Майхрович), в **Ліску** (голова д-р Роман Вітошинський), в **Городку** (голова д-р Ст. Біляк, секр. о. М. Кушкевич), в **Яворові** (голова о. Лев Левицький, секр. д-р Осип Галущак) і у **Войниловї** (голова о. Зарицький, секр. п. Йоповичева). Організаційна сітка української допомогової акції побільшилася шістьма комітетами і осягнула цифру **61** повітових й окружних допомогових комітетів.

Збірки в натураліях.

В ч. 227 „Діла" помилково подано, що Місцевий Доп. Комітет у Зарваниці переслав до Кут 35.000 кг. збіжа 1.850 кг. бараболь. Тимчасом ця посилка виносить 3.500 кг. збіжа і 1 вагон бараболь. Також деякі недокладности у виказі збірок у натураліях повстали в той спосіб, що траплялися випадки подвійних зголошень (зголошував ту саму збірку повітовий, а окремо місцевий допомоговий комітет). На основі зіставлення Українського Центр. Комітету з днем 17. жовтня 1927 збірки в натураліях представляються так: **твердого збіжа зголошено 36 вагонів і 2.863 кг., муки — 1 вагон і 3917 кг., бараболь — 119 вагонів і 221 кг., а одягів — 23 міхів.**

З того розділено вже на місцях: 18 вагонів і 7.095 кг. збіжа, 2.927 кг. муки і 10 вагонів і 121 кг. бараболь та 14 міхів одягів. Решту диригувано до поодиноких повітів на Підкарпатті.

ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

На вклад. книж. ч. 8165 Центро-Банку зложили дальше в золотих:

Анна Гамерська, Бучач 1 дол., Іванна Пеленська, Львів 10, Уряд парох. в Сільці п. Самбір 10, Інж. Омелян Марків, Вольштин 10, о. проф. Адріян Добрянський, Бучач 10, Дирекція прив. жін. семинарії УПТ. Самбір, збірка учениць 21.90, д-р Теофіль Гвоздецький, лікар Липиця Дол. 25, о. П. Білинський, Новий Санч, складка громадян 60, о. Антін Пельвецький і збірка в церкві в Стопчатові п. Яблонів 152, Іван Колодрубець, ветеринар, Кіралігеза, Підк. Україна, через Зем. Банк 100 к. ческ. т. є 26.30, Дирекція української державної гімназії Станиславів 358.66, а саме: д-р Сабат Микола 5, Бойцун Ол. 5, Целевич Олег 3, Чайківський Юліян 3, Даниш Никифор 5, Джердж Данило 3, о. д-р Фіголь Іван 3, Гаванський Лев 5, д-р Кісілевський Кость 3, Клапоущак Стан. 5, д-р Копистянський Адріян 3, Костецький Вол. 5, Кучун Го. 5, Левицький Осип 4, Ліськевич Дмитро 5, Маньків Михайло 5, Малецький Ст. 3, Новосельський Іван 5, Павлюх Гнат 5, Ростинський Петро 5, Рудницький Лев 3, Смолинський Іван 10, д-р Срібний Теод. 3, Голембйовський Іван 3, д-р Никифорак Сава 5, кляси: І а 8.10, І б 6.30, ІІ а 9.20, ІІ б 9.10, ІІІ а 7.06, ІІІ б 6.20, четверта а 15, четверта б 6, четвета в 34.75, V а 12, V б 10.20, VI а 17, VI б 11.80, VII а 34, VII б 12.70, VIII а 37.30, VIII б 14.20. Галя і Сяня Климівни, Лозівка п. Нове Село к. Підволочиськ замісць ласощів і забавок жертвують для нещасних дітей 5, М. Баківна, Смиків п. Кальне 5, о. Гр. Воскрес, Підгородці п. Східниця 10, Церква в Красній п. Ланчин, збірка в церкві 9. 10. 1927 р. 17.34, Комітет допом. в Голоску Вел. під Львовом 148, а саме: Степкевич Мих. 20, Закон оо. Редемптористів 10, Гусак Антін 5, Крулик Стан. 5, Устіянич Лукіян 2.50, Трояновський Карло 2, Чарнецький 2, Байгер 2, Вархол 2, Чих Іван 2, Левандовський І. 2, Левандовський Волод. 2, Янишин Волод. 2, Пишкевич Микола 2, Пришлякевич Марія 2, Камецький Мих. 2, Ковидра 2, Нич Іван 1.50, Гегедиш Іван 1.50, Шутка Йосиф 1.50, Зигерлінська 1.50, Бос Карло 1.50, Чухрай Григ. 1.50, Заремба 1, Чухрай Роман 1, Назаркевич 1, Келбаса 1, Заяць Женофа 1, Когут Іван 1, Ференц В. 1, Шмигельський 1, Шутка Симеон 1, Вінчура Мик. 1, Генненфельд 1, Лозинський Григ. 1, Рох Рудольф 1, Деревцька Мих. 1, Нич Йосиф 1, Грабек Стефанія 1, Самотій Ст. 1, Шалий 1, Залель 1, Фолель 1, Дуброва 1, Ставський 1, Бар Анна 1, Трояновський 1, Венцель 1, Рудевич Марія 1, Жолиняк Павлина 1, Гегедиш 0.50, Дуброва Іван 0.50, Дуброва Йосиф 0.50, Гегедиш Катерина 0.50, Чухрай 0.50, Гжеськів 0.50, Івашкевич Мартин 1, Петрушак 1, Гегедиш Андрій 1, Трояновський 1, Каліняк 1, Банашкевич 1, Енгертова 1, Левандовський Петро 1, Дуброва 1, Андрусів Іван 0.50, Шутка Стефанія 0.50, Олійник Марія 0.50, Поскробок Іван 0.50, Кічма 0.50, Будзьова 0.50, Хемич 0.50, Бродовська 0.25, Дзедзін 0.20, Буракевич 0.50, Кавфман Маріян 1, Збірка при церкві в Голоску 26.05, о. Іван Яворський, Стрільбичі п. Ст. Самбір, збірка в церкві 12.50, Марія і Андрій Назарі, учителі в Чехах п. Заболотці к. Бродів 10, Збірка шкільних дітей в Чехах п. Заболотці к. Бродів 3, Антін Коваль, Ржечково пов. Тодунь 3, Маруся Танчин, Красіїв п. Усте Зелене 4.80, Наталія Федів, Черск, Поморє 5, Волод. Волянський, Самбір 5, Микола Ковальський, упр. школи, Либохора п. Висоцко Вижне 10, о. Микола Була, Дверник збірка в церкві 10, Теофіль Татарський, лікар ветерин. Судова Вишня, гонорар від о. Полянського 17, Антін Геврич, Хлібичин Лісний, п. Отинія, збірка, а саме: збірка в церкві в Хлібичині 9.10, збірка в селі Хлібичині 6.48, Антін Геврич 2.50, Кооператива в Хлібичині 7, разом 25.08, д-р Осип Матковський, Зелемянка 5, Стефанія Кордасевичева, Львів 5, Стефанія Реваковичева, Львів 1, через Адмін. записок Наук. Т-ва ім. Шевченка, Батюківна Марія, Велюнь, Польща 10, Янушевич Левко, Львів 10, о. В. Стрільбицький, Жизномір п. Бучач, збірка в церкві 105, о. Н. Хмільовський від Марійської Дружини Пань в Золочеві 30.23 (через Адміністрацію „Правди"), Через Адміністрацію „Нової Зорі" у Львові: о. Т. Горникевич, збірка в Сихові 30, о. Алексій Гут, Ліщава Гор. 5.50, Уряд парох. Вапівка, збірка 26, Уряд парох. Скалат 23, Уряд парох. Половці, збірка 53, Ж. Марійський Союз шкільної молоді в Ст. Самборі (діти дітям) 20, разом 157.50, Дмитро Жук, майдан сінявський п. Ярослав 2.50, Іван Бобовський, учитель Веньова п. Сяноки 5, Остап Крупський, техн. шк. Данціг 5, Евстахій Якубчак, упр. шк. Угринів Гор. п. Станиславів 5, о. Теодор Шумовський, Мирогоща, пов. Дубно 10, Ольга Гонька, учит. Бушковичи п. Перемишль 10, Техн. Т-во „Основа", Данціг 50, Через Адміністрацію „Діла": Теодозія Котис, Чистогорб 10, Шкільні діти в Чижикові 3.35, М. Ваяник, Воронів 10, Уряд парох. в Росохах, збірка в Росохах і Лібухові 24, Збірка в церкві в Хирові 34, Стефанія Рибакова, Мартинів Новий 5, Катарина Андрухів, Переволочна п. Соколівка к. Ожидова, збірка від шк. дітвори 10, Кооператива в Ниговичах п. Ляшки Зав. п. Рудки, збірка в селі 12.65, о. Іван Жарський, Глудно п. Динів, збірка в церкві Вара ад Глудно 16.90, Діти шкільні в Половім п. Радехів (діти дітям) 18.80, Союз Українок емігранток в Польщі, громада в Каліші 70, Український Червоний Хрест в Канаді Вінніпег 2.000 дол. Ревізійний Союз, Львів, службовики складають одноденний заробіток 428.14, Ревізійний Союз, Львів, збірка на Кооперативному Святі у Львові дня 16. 10. 1927 р. 161.25 і 1 дол., д-р Денис Лукіянович, Львів, II. рата 10.

Разом виказано сьогодні 2.190.40 зол. і 2.001 дол. З попередньо виказаними 31.392.67 зол., 995 дол., 1.120 чеських кор. і 10 нім. марок зложено досі **33.592.07 золотих, 2.996 долярів, 1.120 чеських корон і 10 нім. марок.**

На шкільному фронті.

ДІЯЛЬНІСТЬ КРУЖКА „РІДНОЇ ШКОЛИ" В ТЕРНОПОЛІ.

(Допис з Тернополя.)

В неділю 9. жовтня ц. р. відбулися в Тернополі численні звичайні річні збори Кружка Рідної Школи УПТ. По відчитанні і приятті протоколу з попередніх загальних зборів голова Кружка д-р Степан Баран здав обширний звіт з діяльности Старшини за час від 1. вересня 1926 до 31. серпня 1927. Членів числив Кружок 402, з того 67 селян, 26 міщан, 5 купців, 7 ремісників, 4 промисловців, 88 священиків, 39 нар. учителів і учительок, 32 учителів середніх шкіл, 39 державних службовиків, 5 адвокатів, 2 лікарів, 2 інжинірів, 7 студентів вищих шкіл, 11 залізничої служби — інших звань 92, в чім 2 товариства, 9 читалень „Просвіти" і 15 кооператив. Число членів жінок і дівчат виносило 98 — отже близько четвертина загального числа членів, майже виключно зпоміж інтелігенції.

Діяльність тернопільського Кружка обіймала цілий повіт тернопільський, бо йому підлягали всі Кружки в повіті. Чинних Кружків було в діловому році 37; зареєстрованих, а ще не введених в життя було 4. Числа членів сільських кружків годі точно подати, бо богато Кружків не надіслали подрібного звідомлення; приймаючи однак пересічне число 40 членів на один Кружок, вийде, що організація Рідної Школи обіймала в тернопільському повіті до 31. серпня ц. р. около 1500 членів по селах, а разом з Тернополем близько 2000. Цифра поважна, на жаль, велика більшість членів замало ділньо інтересувалася справами Рідної Школи і свою приналежність до неї манифестувала в найліпшому разі оплатою членської вкладки.

Свою працю по селах вів тернопільський Кружок як кружок повітовий головно в організації *курсів для неграмотних.* Політична і шкільна адміністрація державна ставилася до недавна дуже ворожо до цих курсів і до 1926 р. не давала на них дозволу. Щойно в останньому році одержано дозвіл на шість курсів, які минувшої зими зорґанізовано в таких громадах: 1) Глубічок Великий — о. Микола Винницький — курс скінчило 32; 2) Купчинці — управитель школи п. Теодор Гринкевич — курс скінчило 92; 3) Пронятин — студ. унів. п. Михайло Богданович — курс скінчило 42; 4) Кутківці — о. Теодор Кордуба — нема близчого звіту; 5) Теофілівка коло Сущина — учителька п. Янківська — нема близчого звіту і 6) Тернопіль — директор 7 кл. школи п. Онуфрій Солтис — курс скінчило 35. Разом навчено по українськи читати і писати та дещо рахунків понад 200 осіб у віці від 16 до 30 літ; курсантами були у більшій части дівчата, у меншій хлопці. Провідникам курсів за їх безкорисну працю для поширення грамотности належиться повне признання. В біжучому році (1927-8) одержав повітовий кружок в Тернополі дозвіл на 30 курсів для неграмотних при поодиноких Кружках Рідної Школи по селах Тернопільщини і треба сподіватися, що з наближаючоюся зимою повстануть там всюди курси і що цею справою займуться горячо місцеві інтелігенти (священики, їхні жінки і дочки, учителі і учительки та студенти) і число грамотних збільшиться принайменше о дві тисячки, а з ними зросте і національна свідомість повоєнного покоління, позбавленого літами правильної шкільної науки. В біжучому 1927-8 р. є дозвіл на такі курси в 30 громадах і їх там треба тепер зорґанізувати.

Діяльність сільських кружків Рідної Школи обмежувалася здебільша до полагодження

на місцях збірки на Рідну Школу (коляда і писанка). Ширшу діяльність розвинули кружки тільки там, де були діяльні інтелігенти-провідники; головами кружків були по найбільшій части священики. Повітовий Кружок давав почин до організації діточих бібліотек при місцевих кружках, яких було 12. Шкільна дітвора дуже радо горнулася до цих бібліотек і з них багато користала та при їх помочі поширила своє знання заглибила знання української мови і плавного читання по українськи, що ствердили священики при нагоді навчання релігії. В цей спосіб діточі бібліотеки з успіхом паралізували вщемний вплив на дітвору теперішньої польонізаційної шкільної системи і привчали нашу сільську дітвору до великого культурного діла — до любови і пошани української книжки і української культури.

Деякі кружки урядили діточі вистави, що всюди пройшли з повним успіхом і мали велике виховуюче національне значіння. Такі вистави устроїли кружки Рідної Школи у слідуючих громадах: 1) Кутківці (4 вистави), 2) Гаї Великі (2 вистави) і по одній виставі 3) Бірки Великі, 4) Глубічок Великий і 5) Ігровиця.

Повітовий кружок пропагував *діточі садки*, та задля браку сил і фондів такий садок урядження в липні і серпні 1927 тільки в Тернополі для біднішої міщанської дітвори спільно з філією Союза Українок. Кружок оплатив учительку (350 золотих), а філія Союза Українок вібрала серед громадянства датки в квоті 462 золотих на дожилювання дітвори, котрої вписалося багато, а остало до кінця 35.

Тернопільський кружок удержував *дівочу* гімназію типу гуманістичного з правом прилюдности, що мала приміщення у винайманій реальности Української Бурси при вул. Качали. Клас було 6 — від 2—7 включно. Першої кляси не отворено, бо зголосилося всього кілька учениць, подібно як цього року так, що в біжучому шкільному році є тільки кляси від 3-ої до 8-ої включно. Се лише повториться і у наступному році 1928-9 і тоді гімназія матиме на будуче всего пять клас. З уваги однак, що підготовлення дівчат з теперішньої семиклясової народньої школи є невистарчаюче, всі приватні гуманістичні гімназії мабуть будуть мусіти отворити окрему приготовляючу клясу. Управителем гімназії був проф. Іван Боднар, а по його резигнації з кінцем шк. року обняв управу проф. Ілярій Бриньович. З початком 1926-7 р. вписалися 182 учениці; за протяг року виступило 18, до кінця остало 164, з чого клясифіковано 156. Поступ дуже добрий одержали 23 учениці (14.9 прц.), добрий 44 учениць (26.8 прц.), достаточний 44 учениць себ-то рівнож 26.8 прц., недостаточний 26 учениць (15.9 прц.). Учениці до іспиту поправчого призначено 8 учениць (4.9 прод.).

По соціяльному становищі батьків було найбільше дочок державних урядовців різних категорій (близько половина) і за них держава платила повну оплату 30 зол. місячно, що було основою фінансів гімназії. Опісля йшли селянські дівчата (трошки більше як одна третина загального числа всіх учениць), що є доказом, що наші селяни по війні (перед війною цього явища зовсім не було) — навіть бідніші — вже у значному числі посилають свої дочки до гімназії. Трете місце у фреквенції займають дочки священиків, накінець останне дочки дрібних міщан і робітників.

При гімназії були завязки кабінетів природничого, фізикального і географічного та бібліотека для учениць в числом 495 книжок. З учительського збору був 1 етатовий, 1 контрактовий, а 5 доходячих з інших заведень для предметів обовязкових, а 4 доходячих для предметів надобовязкових. При гімназії був пластовий курінь ім. Олени Пчілки з 26 пластунок і Історичний Кружок для учениць, що працювали і розвивалися правильно.

Старшина кружка зорганізувала 29 повітових організаційних і з рефератами по сільських кружках, в яких взяли участь поодинокі члени старшини і знова старшини, а передовсім урядовець кружка альокавтований суддя п. Володимир Бриконич (17 поїздок), що він біжучі справи кружка, а за свою працю старшина кружка висказує йому своє признання. Канцелярія кружка полагодила 466 справ.

Кружок одержав з кураторії дозвіл на ведення *доповнюючих курсів для ремісничої молоді*, що тепер находиться в стадії організації. Грошеву підмогу на ведення цих курсів дало Повітове Т-во Кредитове в Тернополі. Тепер тяжить великий обовязок на українських ремісниках, щоби справи повищих курсів припильнували, в особливо повинні це зробити члени Міщанського Брацтва так, щоби всіх термінаторів українців вислати на повищі курси і в цей спосіб ратувати їх перед винародовленням.

Після цього загального звіту д-ра Барана здав окремий звіт скарбник Кружка о. д-р Микола Конрад. Сам Кружок мав приходу 9162.09 зол., розходу 8966.91 зол. — остала готівка 195.18 зол. Важніші позиції творили в приходах: вкладки 420.50 зол. — 1 прц. місячний даток 4546.01 зол. — Коляда і писанка 3506.19 зол. яку в цілости переслано до Головної Управи; загальна сума, що її переслано до Львова виносила 5817.04 зол. Кружок не одержував з Головної Управи ніякої підмоги на свої потреби.

Гімназія в 1926-7 р. по раз перший була пасивна. Прихід (оплати учениць) виносив 42792.65 зол., розхід 46563.56 зол., так, що остав недобір в квоті 3770.88 зол. В біжучому шкільному році 1927-8 гімназія рівнож буде пасивною, бо число учениць виносить всего 150 кілька, в тім певний відсоток увільнених цілковито від оплати, що тепер виносить 40 зол. місячно.

Над звітом розвинулася обширна дискусія, почім уділено уступаючій старшині абсолюторію і вибрано нову. Головою Кружка став поновно д-р Степан Баран.

ЗАКІНЧЕННЯ СЕСІЇ СОЙМУ І СЕНАТУ.

Варшава, 19. жовтня 1927.

Нині попол. марш. сойму Ратай дістав розпорядок президента держави, який повідомляє, що на основі 25. уст. конституції вчора замкнено надзв. сесію сойму. Розпорядок підписав през. держави, і през. ради мін. Пілсудський. Анальогічне письмо одержав марш. сенату Тромпчинський. Так зліквідовано надзв. сесію законодатних установ, скликану на домагання сойм. партій. В деяких політ. колах уважають іще можливим, що уряд скличе сойм з кінцем місяця на норм. бюджетову сесію, але її дні будуть почислені.

ПРОЦЕС ШВАРЦБАРТА.

Париж, 19. жовтня 1927.

Підчас суд. розправи першого дня Шварцбарт сказав: „Я вбив Петлюру, бо того вимагала нап. честь, а пролита невинно кров моїх братів і сестер домагалася пімсти". Вбити Петлюру постановив 1925 р., коли довідався про нові подробиці погромів. Старався бути обережний, щоби не вбити невинну людину. Тому теж висловив вдоволення, що вбитим був дійсно Петлюра. Заперечує зізнання свідка проф. Ковали про авто. Петлюру називає внуком і спадкоємцем Хмельницького, який відіграв підчас погромів подібну ролю, як Пилат підчас розпяття Христа.

На пополудневім засіданні суду Шварцбарт твердив, що Петлюра вповні відповідальний за погроми, не зважаючи на гарні фрази в маніфестах, на основі яких можна би думати, що Петлюра хотів протиділати погромам. Про своє арештування у Відні 1908 р. каже Шварцбарт, що було вислідом трагічного непорозуміння. Він був голоден, а один кельнер позволив йому переночувати в ресторані. Над раном Шв. хотів вийти, але замок дверей затявся і не міг вийти. Коли його опісля найшли в ресторані, арештовано його під замітом взлому, а він не міг доказати своєї невинности.

Прокуратор на доказ, що Петлюра не був винуватий за погроми наводить статтю Жаботинського, яка була поміщена в нюйорськім „Морген-Журнал-і". Обор. **Торес** твердить, що Жаботинського зле зрозуміли і наводить деякі уступи зі статті Жаботинського.

Заступники цив. обвинувачуючих боронять становища прокуратора і кажуть, що остання стаття Жаботинського суперечить попереднім. Відчитують деякі уступи зі статті Жаботинського з „Морген-Журнал-ю". Закидають Шварцбартові комунізм і доказують, що підчас повороту з СРСР. до Франції на покладі корабля управляв комун. агітацію.

Шварцбарт твердить, що підчас тої подорожі був хорий, тому не міг агітувати. В червоній армії не служив. Адв. **Кампінші** питається обвинуваченого відкіля знає про тайне порозуміння Петлюри з Пілсудським. **Шварцбарт** каже, що читав це в українських газетах. В якій не памятає.

Закордонні свідки?

Відень, 19. жовтня 1927.

„Н. Вр. Журналь" подає, що на свідків у процесі Шварцбарта будуть покликані м. і. М. Горкий, проф. Альберт Айнштайн, мадярський політик Карої, фр. соц. Леон Блюм і фр. письменник Трістан Бернар.

САЛЬСЬКИЙ ДО КРАСНОГО.

Варшава, 19. жовтня 1927.

У відповіді на отвертий лист бувш. мін. для жид. справ П. Красного до ген. прокуратора, щоби покликав його на свідка в процесі Шварцбарта, бувш. мін. війни ген. Сальський оголосив до Красного листа. У листі тім мін. Сальський каже, що як бувш. мін. УНР., що мав честь служити під керовництвом от. Петлюри і велике нещастя разом із Пінкасом Красним, хоче сказати кілька слів. Не гадає дискутувати з Красним, бо болото, яке він кидає на український нарід, народу того не вчіпиться. Питається лише, чому Красний під своїм підписом бувш. мін. на Україні не додав, що був міністром УНР. чи не тому, щоби затаїти, що співпрацював кілька літ із урядом, якому закидає погроми? Чи приналежність до уряду Петлюри не робить відповідальним і Красного за вчинки того уряду? Чим докаже свою невідповідальність? Таж передовсім він як міністр для жид. справ повинен виправдатися. Коли уряд от. Петлюри уладжував погроми, обовязком Красного було запротестувати. Тимчасом Красний віразу не зробив цього. Чому Красний зачинає говорити про погроми щойно після 8 літ? Чи тоді замкнені були шляхи для протесту? Чому не виступив у пресі, не закричав на весь світ? Мав-же до розпорядимости зах.-европейську пресу. Чому перебуваючи в СРСР., не виступив скорше з такими закидами в більшовицькій пресі, але щойно тепер — на передодні процесу Шварцбарта? Чи може через 5 літ репрезентуючи жидівське населення продавав його за міністерські карбованці „гайдамакам"? Караюча рука Теміди, не французької а жидівської повинна би впасти на голову Красного. Чи не з прикметним собі „відданням і совістю" і далі сповняє обовязки але вже в Харкові і не за карбованці а за червінці? Вкінці заявляє ген. Сальський, що старатиметься щоби суд покликав Красного на свідка.

УХВАЛИ ЗНАВЦІВ НАЦ. МЕНШОСТЕЙ.

Варшава, 19. жовтня 1927.

Комісія знавців для справ нац. меншостей у сх. воєвідствах закінчила свою сесію. Комісія ухвалила ряд внесень у справі інтензивної акції для помочі жертвам повені у Сх. Галичині. Уряд повинен приступити до праці над відбудовою доріг, мостів і регуляції рік.

НОВИЙ СТАНИСЛАВІВСЬКИЙ ВОЄВОДА.

Варшава, 19. жовтня 1927.

Рада міністрів апробувала внесення мін. вн. справ Складковського, щоби станиславівським воєводою настановити краківського віцевоєводу Моравського. Внесення це переслано канцелярії президента держави.

НОВИНКИ.

— **Зїзд греко-кат. епископату.** Під проводом експ. митр. Шептицького радитиме на днях у Львові конференція греко-католицьких епископів. У конференції візьмуть участь наші епископи з Америки, Закарпаття й Галичини. Епископ канадійських українців Никита Будка перебуває вже у Львові від кількох днів. Станиславівський епископ Гр. Хомишин приїде на конференцію просто з Риму, куди вибрався разом з крил. о. д-ром Лятишевським. Головну увагу присвятить конференція справі боротьби з сектанством, яке поширюють між нашим народом ріжні емісарі.

— **За тюремною решіткою.** Присуд у краківському процесі за державну зраду, як подає краківська преса, западе в четвер 20. ц. м. Після промови прокуратора говорять тепер оборонці. — Українських політичних вязнів Бігуна, Паславського, Медведя й Оленського (т. зв. „почтовців") перевезено 15. ц. м. з Бригідок до тюрми в *Дрогобичі*. Давніше перевезено туди ще й *Дмитра Дубаневича*. Відносини в дрогобицькій тюрмі, як зачуваємо є дуже тяжкі, тому українська громада в Дрогобичі повинна зорганізувати вязням постійну допомогу.

— **Почтові дива.** Нам прислано з Білгороду листа, що був висланий зі Львова ще 20. IX. ц. р., як на це вказують почтові стампілі. Лист побував аж у Єрусалимі і нарешті по кількох тижнях примусової мандрівки дістався до рук адресата — Т-ва „Просвіта" в столиці Югославії. Яким чином лист заблукався до Єрусалиму, годі збагнути, тимбільше, що адреса його написана дуже читко й великими буквами.

— **Товариство „Просвіта" в Білгороді** повідомляє через нашу Редакцію, що воно перебралося на інше помешкання. Теперішня адреса його така: *Ukr. Dr. „Prosveta" Beograd Njegoševa 59. S. H. S.*

— **Віче в Тернополі.** В середу, 26. жовтня ц. р. о год. 12 в пол. відбудеться в Тернополі в салі Міщанського Брацтва віче, скликане Повітовим Народнім Комітетом Українського Нац. Демокр. обєднання на тернопільський повіт з порядком денним: 1) політичне положення українського народу в межах Польщі під теперішню пору і 2) завдання громадських рад і зверхностей і праця українських радних у них. Реферують д-р Степан Баран і делегат Центр. Комітету УНДО зі Львова. Всі українські радні громадські з Тернопільщини і Микулинеччини, як і всі, що інтересуються публичним життям, повинні безумовно взяти участь у вічу й заохотити других до участи в ньому.

— **Львівська хроніка.** На Кадецькій горі отруїлась сублїматом 22-літня приватна урядничка Филипівна з розпуки після втрати посади. — У Ринку впала з II-го поверха 7-літня дівчинка, розторощивши собі голову. — Безплатну фільму бачили прохожі на вул. Сикстуській, по якій утікав з ножем злодій Сокіл, що хотів украсти щось з готелю Гранд; треба було аж офіцира з револьвером, щоби злодія зловити.

— **Заззятущий самовбивець.** Дивний жаль до світа мав станиславівський громадянин Півоньський, бухгальтер у гамазіні: двічі постріляв себе в живіт, але сліпими патронами, а коли перенесли його до шпиталю скочив з II-го поверха вниз.

— **Роман вартости одного золотого.** Життя ошуканців не є таке легке як за-

хто думає. Послухайте: знайомиться молодець з дамою, що сидить у вікні, подаючи квіти. Мусить вести невбпчну інтелігентну розмову, щоби вивідатись від неї, що вона мужатка, що муж її досі не вернувся з російського полону і що він (молодець, не муж) їй подобається. Нелегко дістати від такої дами золотий перстень на знак першої симпатії. На другу зустріч треба переодітись зовсім інакше, так, щоби вибрана серця повірила, що має до діла з детективом; тому треба запрохати до себе на чай і присягати їй подружа. І в результаті всіх цих заходів, коли треба продати заручиновий перстень, виходить, що перстень варт 1 зол. і ще скриватись перед поліцією, бо дама робить за одного золотого крик. Над цією важкою своєю професією, яку веде не від нині мусів меланхолійно думати клепарівський хитрун Ян Геліч.

— **Тремтючий Віденъ.** Хвиля підземельного тремтіння, що перейшла недавно через Віденъ відзивається ще далі. В околиці у Шварцдорф багато домів дістало щілини, а деякі можуть завалитись. Населення сильно зхвильоване.

— **Сензація в родині Вільгельма II.** Як ми вже повідомляли сестра Вільгельма II. княжна Вікторія Шавмбург-Ліппе, 62-літня молодиця, виходить у найблищім часі за 28-літнього найзвичайнішого смертника росіянина Зубкова. Ні сам цісар Вільгельм ні князь Адольф Шавмбург-Ліппе не в силі промовити до розуму дамі, що загналась у літа та любовний настрій. Княжна познайомилась із Зубковим як професійним танцюристом в однім із танцювальних льокалів. Зубков уроджений десь на хуторі під Москвою, де його батько мав фабрику сукна. Приневолений утікати на чужину, він лишився без засобів до життя і пробував у Берліні ріжних професій, всеж не найгірших, як нпр. фільмового статиста. Каже, що з нужди вступив навіть до чужинної легії, звідки втік. Якимсь чудом відкрив він у собі згодом аж два таланти: один у ногах, з хистом до чарльстона і другий у руках, з хистом до посади секретаря у 62-літньої княжни, що закохалась у ньому, як це буває в сильно „небезпечному віці": смертельно. Посада мужа у княжни не буде мабуть для Зубкова одною з найлекших. До яких наслідків може довести упадок монархії!

— **Щаслива країна.** Із статистики Американського Департаменту Обезпечень виходить, що майно американського громадянина зросло на протязі останніх двох літ на 30 проц. Від 1925 р. зріст національного майна був ще значніший.

— **Спортова честь.** Тому, що плавачка Мек Лєнан призналась, що в своїм „рекорді" через Ля Манш ошукала світ, друга льондонська спортовка машиністка Мерцедес заявила, що не хоче, щоби й на неї впала тінь ошуки. Тому вона хоче повторити свій рекорд зперед 10 днів і перепливсти при свідках Ля Манш ще раз.

— **Успіхи Мойсі в Парижі.** Мойсі виступив із своєю інтерпретацією „Гамлєта" у Парижі на маленькій сцені, при мінімальній обстанові, перед французькою публикою. Його успіх був повний. Голова французького союзу драматичних авторів, Гаррі Бор, передав німецькому артистові китицю рож з чорно-червоно-золотою стяжкою.

— **Рекорди.** Славне імя Оскара Уайльда спрофанував 28-літній нім. селянин, біля Берліна, який називається точнісько так само, а вславився в одноденній злочинній кровіці таким рекордом: убив 74-літню старушку, свою жінку і свою 6-літню доньку і повісився, одночасно стріляючи до себе з браунінга. — На протязі 15 хвилин дістав розвід і новий шлюб 25-літній синок ню-йорського міліонера Гіл, оженившись удруге із кабаретовою артисткою. — На другім засіданні конгресу людової партії в Ангорі, Мустафа Кемаль виголосив другу частину свого експозе. Його промова з невеличкими перервами тріваjа від 10-ої вранці до 7-ої веч.

— **Літературний куток.** Норвегія приготовляється до свята століття уродин свого найбільшого письменника — Ібсена. Це свято припадає на 20. марта 1928 р. та вже тепер відома його програма. Союз норвеських письменників звернувся до м-ства освіти з пляном роковини та пропозицією, щоби свято мало офіціяльний характер. Головний державний театр в Осльо гратиме „Паню Інгер з Естрот", другий національний якусь іншу пєсу. В університеті зорганізують цикль викладів про Ібсена, а найбільше норвеське видавництво випустить перший том з 20-томового приготовлюваного видання повних критичних творів Ібсена. Перед кожною пєсою буде критичний нарис і пояснення до тексту. До цього видання ввійдуть теж статті Ібсена, його листи, промови та фотографії. Нема сумніву, що Німеччина, яка перша відкрила світові генія Ібсена, святкуватиме память великого драматурга ще голосніше, маючи змогу виставити його пєси в своїх численних театрах. Франція та Англія, де до цього часу Ібсена грали досить мало, вперше побачить деякі його пєси в постановці найкращих режісерів.

— **З нових винаходів.** Ню-Йорк подає світові таку сензацію у формі короткої телеграми: Учора виставили в Т-ві „Вестінггауз Електрік енд Манюфакчурікомпані" чудесний електричний механізм. Апарат реагує на згук людського голосу, відчиняє на приказ двері, засвічує світло, автоматично замітає кімнату і виконує інші корисні функції.

— **Всесильний доляр.** Недавно купили в Америці одну з найбільших приватних галерій картин у Німеччині; тепер берлінська преса повідомляє, що Пєрпонт Морган купив велику збірку голяндців, незвичайної художньої вартости, заплативши за неї 1,750.000 дол. Сам перевіз цього транспорту з Гамбурга до Америки коштував пів міліона марок.

— **Світова всячина.** З Уралю вернувся геольоґ проф. Заварицький, кажучи, що відкрив там золото в рідких шарах землі. — В останніх днях у Мексику згинув провідник революційного руху Гомез. — Вістка про подорож марш. Пілсудського до Риму з відвідинами до папи та Муссолінія офіціяльно заперечена. — При виборах у Норвегії верх узяла лівиця. — В околиці Магдебурґа згорів історичний замок Афінґ, а в ньому згинуло 6 осіб, а 30 сильно попарених. — Італійський уряд має намір купити на національний музей палату Дорія Памфілі, яку хотів купити Ватикан. — У Тексасі, місті Сан Антоніо трапилась катастрофа пасажирського літака; згинуло 5 осіб. — Останки Сакка та Ванцетті перевезені до їх родинних місточок: родина Ванцетті поховала свого сина в Вілля Фалєто, а Сакко на півдні Італії.

— **З кіна.** Кіно „Лев" і „Аполльо" почали могутню фільму в 12 ділах „Цар Іван Грозний" із артистами театру Станиславського. Знижки неважні з огляду на великі кошти фільми. — У кіні „Фатаморгана" прегарна пєса „Царевич фінлок".

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

Зі спорту.

З діяльности українського спортового клюбу „Ропник" у Бориславі.

В неділю 16. п. м. відбулися відплатні змагання в копаного мяча між нашою амбітною дружиною „Ропник" і жидівською дружиною „Кадімаг" І. Українська одинацятка вийшла з цих змагань переможцем у відношенні 2:1 (2:1) і тимсамим поставила себе на перше місце в окрузі Борислава (Попередні змагання закінчилися 5:4 в користь „Кадімаг"). Слід признати, що праця молодої української дружини поступає невпинно й систематично вперед, тому можна вірити, що „Ропник" стане грізним противником для всіх Б-клясових дружин.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Всячина.

Маляр, що мріяв про літаки. З нагоди 100-их роковин дня уродин Арнольда Бекліна, один німецький письменник пригадує, що великий маляр робив спроби створення літака по зразку птах. Артист, що жив у Фльоренції вибрав собі для своїх спроб горбок за містом „Кампо Кальдо". Беклін на превелику журу своєї жінки, придумав воздушного вірла у формі скриночки з бамбусу, сосниши та полотна. Орел чи дракон мав два крила та хвіст; летун мав сидіти між крилами на рівнобіжних площинах. Беклін уявляв собі лет без мотору, при помочі вітру; у машині був апарат, який мав наслідувати рухи крил птахи. Беклін здавав собі добре справу, що найважше знятись перший раз із землі. Пруський генеральний штаб навіть переговорював з Бекліном щодо патенту його винаходу. З цього винаходу сильно глузували, але Беклін сильно вірив у свою ідею і ще на смертнім ложі сказав жінці: „Знаєш, я хотів би жити до ста літ тільки на те, щоби бачити, як люди по моїй ідеї зриватимуть до неба"! Яка шкода, що артист спочиваючи на цвинтарі у Фльоренції не може розплющити на мить очей і побачити, що його мрія справді стала дійсністю. Пригадаймо, що на цій самій італійській землі спочиває ще більший маляр, що ще на століття випередив Бекліна спробами збудувати літак — Ліонардо да Вінчі.

Жіноча підстрижка в краниці. Для власників крамниць, бюр і інших підприємств і для власниць коротко підстриженого волосся варт записати вислідок одного свіжого процесу в Будапешті. Один пекар звільнив одного дня шість робітниць, коли вони прийшли до праці з підстриженим волоссям. Дівчата подали його в суд, що не дістали 9-тижневого виповідження. Пекар відповів: підстрижка волосся у дівчат — неморальна та нежіноча, а коли він наймав дівчата, тоді вони мали довгі коси: коротке жіноче волосся відстрашує клієнтів. Судя був іншої думки: мотиви пекаря незадовольняючі, бо неповажні; він мусить заплатити дівчатам відшкодування.

Оповістки.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:
Грималів:
Пятниця 21. X. Вій.
Субота 22. X. День і ніч.
Неділя 23. X. Ой не ходи Грицю.
Театр прийме негайно піаністку і баса.

До відома Товаришів Студентів львівської техніки. Виділ Т-ва українських студ. львівської техніки „Основа" взиває всіх українців-студентів львівської техніки, котрі ще досі не вписались в члени Т-ва, щоби якнайскорше виповнили цей свій обовязок. „Основа" як одиноке українське товариство на львівській техніці, повинна зєднати загал українських техніків, бо тільки тоді зможе сповнити своє завдання і стати помічною у студіях, та матеріяльній піддержці своїх членів. Колиж одиниці зпоміж українських студ. техн. виломлюються зпід цего обовязку і внаслідок повної байдужности — чи прямо лінивства — досі ще забули вписатись в члени, повинні це негайно зробити. Рівнож взивається всіх товаришів, котрі не вирівнали членської вкладки за минулий рік, щоби це до кінця цего місяця сповнили. — В неділю 23. X. 1927 в одній зі саль техніки відбудуться сходини Т-ва „Основа" присвячені організаційним справам. Тоді також приймати буде секретар вписи в члени Т-ва. Урядові години президії Т-ва що днини від 1·15 до 2-гої в домівці в Акад. Домі, Супінського 21. — За Виділ: Орест Клюфас, голова, Богдан Скрентович, секретар. 767 1—3

До українських філятелістів! Отсим повідомлюється всіх збирачів-українців, що в неділю дня 23. жовтня 1927 в год. 10. передпол. відбудуться в салі Музею Н. Т-ва Шевченка (вул. Чарнецького 24. І. поверх) І. повакаційні сходини філятелістів з таким порядком нарад: 1) Справа статуту, 2) Справа скликання Краєвого Зїзду збирачів-українців, 3) Вільні внески, 4) Обмін марками. Проситься численно прибути. На сходини можуть прийти й молодші збирачі. Просимо принести з собою марки до обміну. — За Комітет: Ф. Гладилович, І. Корчинський.

Накладом появиться брошура Романа Гамчикевича п. н.: „Св. Конгрегації для Східньої Церкви і Преосв. Владиці Иосафатові Коциловському до відома". Ціна 50 с. Хто заплатить за десять примірників, дістане одинацятий безплатно. Наклад невеликий. Замовляти лиш за надісланнєм готівки у Романа Гамчикевича в Перемишлі, вул. Середня ч. 3 І. пов. На порто окремо доплатити. 768

Загальні Збори Муз. Т-ва ім. М. Лисенка у Львові відбудуться в суботу дня 5. падолиста 1927 в год. 6. вечером з таким порядком: 1) Відчитання попереднього протоколу, 2) Звіт уступаючого виділу, 3) Вибір нового виділу, 4) Внески членів. В разі браку комплету, збори зачнуться в год. 7. без огляду на число членів. — Виділ. 768

Дрібні оголошення.

Оголошення.

За оголошення Редакція не відповідає

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.